

سازمان حفاظت محیط زیست

معاونت محیط طبیعی

دفتر تنوع زیستی و حیات وحش

موضوع:

دستورالعمل «نحوه جلوگیری ، دفع و جبران خسارات
ناشی از حملات جانوران زیانکار (آسیب رسان)»

کلیات :

به استناد بند ۷ مصوبه شماره ۸۴ شورایی عالی محیط زیست سال ۱۳۶۱ و بند ب ماده ۸ و ماده ۹ قانون شکار و صید دستورالعمل نحوه جلوگیری ، دفع و جبران خسارات ناشی از حملات جانوران زیانکار بشرح ذیل لازم الاجرا می گردد.

ماده یک هدف

مقابله با آسیب ناشی از حملات جانوران زیانکار با هدف کمترین دخالت در نحوه زیست طبیعی حیات وحش کشور و کاهش احتمال آسیب از ناحیه آنها به اراضی زراعی ، انسان و دام.

ماده دو تعاریف

- جانور زیانکار : به استناد ماده ۳ مصوبه شماره یک مورخ ۱۳۴۶/۶/۷ شورایی عالی حفاظت محیط زیست جانوران زیانکار شامل گرگ ، روباه ، شغال ، خوک وحشی ، خرگوش ، تشی ، قره غاز ، کلاغ و کلاغ زاغی می گردد.

- خسارت : هر گونه دخل و تصرف از ناحیه حیات وحش در اراضی زراعی ، باغات ، کندوهای پرورش زنبور عسل و استخرهای پرورش آبزیان که منجر به نابودی جزئی و با کامل آنها گردد و برای فرد خسارت دیده بار مالی داشته باشد و یا هر گونه آسیب جزئی یا کلی که از ناحیه حیات وحش به دام و یا انسان وارد و منجر به جراحت ، بیماری ، از دست دادن عضو و یا مرگ شود.

ماده سه ضوابط و شرایط

به منظور جلوگیری از حمله و دفع آسیب های وارده توسط پرندگان و پستانداران به مزارع ، باغات ، احشام ، کندوهای پرورش زنبور عسل و استخرهای پرورش آبزیان اقدامات ذیل موثر و ضروری است .

۱- پیش بینی امکانات ایمنی لازم و ایجاد حصار ، دیوار و یا پرچین مناسب جهت جلوگیری از حملات پستانداران و نیز استفاده از تور ، نصب کابل و یا سیمهای فلزی به صورت افقی و با فواصل معین به منظور دور کردن پرندگان از مزارع و استخرهای پرورش ماهی .

۲- استفاده از آدمک «مترسک» در مزارع ، باغات و کشتزارها.

۳- دفن سریع لاشه حیوانات تلف شده به منظور جلوگیری از جلب توجه گوشتخواران منطقه.

۴- بازگرداندن احشام به محلهای نگهداری آنها تا پیش از تاریک شدن هوا خصوصاً در فصل زمستان و در مناطق

سردسیر.

۵- ایجاد سروصدا ، تیراندازی هوایی ، استفاده از نور و روشن کردن آتش در مواقع احتمال هجوم وحوش.

در صورتیکه اقدامات فوق موثر واقع نشود برای جلوگیری از وقوع خسارت و دفع حیوانات زیانکار راهکارهای ذیل

پیشنهاد می گردد :

۱- صدور مجوز شکار در چارچوب مقررات و دستورالعملهای صدور پروانه شکار برای حیواناتی نظیر گراز ،

خرگوش ، تشی و کلاغ به میزان حداکثر ۲۰٪ جمعیت گونه مورد نظر پس از ارائه جمعیت برآورد شده گونه

توسط ادارات کل حفاظت محیط زیست استانها و بوسیله اسلحه شکاری مجاز. در خصوص سایر گونه های

زیانکار اقدام به طی مراحل قانونی مندرج در ماده پنج این دستورالعمل جهت پرداخت خسارات گردد.

۲- در صورت عدم وجود متقاضی شکار ، افراد حقیقی و حقوقی شاکی و مورد تهدید حمله حیوانات در صورت

داشتن سلاح شکاری مجاز یا با معرفی میر شکاران معتمد محلی از ادارات کل حفاظت محیط زیست

استانها مجوز دفع حیوانات زیانکار را با تیراندازی هوایی دریافت می کنند و برای حیواناتی نظیر گراز ،

خرگوش ، تشی و کلاغ حذف ۵٪ جمعیت گونه های مذکور از طریق شکار و دفن لاشه با مجوز و نظارت

ادارات کل حفاظت محیط زیست استانها بلامانع است بهره برداری از لاشه حیوانات شکار شده تنها برای

اقلیتهای مذهبی مجاز می باشد. ادارات کل حفاظت محیط زیست استانها مکلفند گزارش عملکرد اقدامات

فوق را به معاونت محیط طبیعی وتنوع زیستی سازمان و اداره کل هماهنگی گارد امور استانها ومناطق ارائه

نمایند.

ماده چهار شرایط پرداخت خسارات

پس از حصول اطمینان از عدم کارایی روشهای پیشگیری از حملات جانوران زیانکار و عدم موفقیت در دفع گونه های گراز ، خرگوش ، تشی و کلاغ در چارچوب ضوابط ذکر شده در فصل اول و عدم کارایی آنها ، در مواقع خاص و در چارچوب این دستورالعمل برای جبران خسارات وارده اقدام می گردد .

ماده پنج مراحل پرداخت خسارات

۱- اعلام کتبی خسارت توسط شخص یا اشخاص خسارت دیده حقیقی یا حقوقی به یکی از واحدهای اداره کل حفاظت محیط زیست منطقه ظرف مدت حداکثر یک هفته پس از وقوع خسارت.

۲- بازدید از محل توسط مامور یا کارشناس منطقه و تکمیل فرم تعیین خسارات وارده (پیوست ۱).

فرم مذکور به همراه گزارش مربوط به تائید بکارگیری روشهای ممانعت کننده از ایجاد خسارات توسط شخص خسارت دیده توسط مامور بازدید کننده تهیه و به تائید مسئول منطقه و تائید مدیرکل حفاظت محیط زیست استان برسد.

۳- فرم تعیین خسارت و گزارش تائید بکارگیری روشهای دفع می بایست به همراه مستندات از جمله اسناد مالکیت اراضی خسارت دیده ، پروانه چرای دام و هر گونه مدارک دیگر به منظور تعیین خسارات وارده و بررسی قصور یا عدم قصور افراد حقیقی و یا حقوقی شاکی به اداره کل گارد امور استانها و مناطق ارسال گردد. «در صورت عدم وجود اسناد قطعی مالکیت اراضی تائیدیه شورای محلی جهت احراز مالکیت ضروری است»

۴- در صورت وقوع خسارات بیش از پنج میلیون ریال اخذ تائیدیه نماینده فرمانداری ، نماینده دادگستری و شورای محل ضروری می باشد.

۵- جبران خسارات ، مشمول واحدهای تولیدی که ملزم به اخذ مجوز استقرار و فعالیت بوده ولی دارای مجوز زیست محیطی نیستند ، نمی گردد.

۶- مدارک در اداره کل گارد امور استانها و مناطق توسط کمیته ۳ نفره ای متشکل از نمایندگان اداره کل مذکور ، دفتر حقوقی و امور مجلس ، دفتر حیات وحش و موزه های تاریخ طبیعی مورد بررسی قرار می گیرد.

۷- در صورت تائید خسارات و مستندات توسط کمیته مذکور خسارت وارده متناسب با درآمد حاصل از اجرای قانون شکار و صید و اعتبار موجود در پایان هر سال مالی پرداخت می گردد.

توضیح : پرداخت خسارات و صدمه انسانی در اولویت پرداخت قرار خواهند داشت و ارائه گواهی پزشکی قانونی توسط فرد خسارت دیده ضروری است.